

Ouders zijn schoolpartners.

Ook ouders met armoede- ervaring.

**Verslag van drie jaar themawerking rond communicatie van ouders met armoede-
ervaring en onderwijspartners en diensten .**

**Samenwerking tussen de VZW- WZS De springplank en Den durpel (CAW Waasland)
van september 2009 tot juni 2012.**

Inhoudstafel

1. Kader van deze themakeuze	p. 3
2. Organisatie van de werking	p. 5
3. Ervaringen rond de verschillende aspecten van het thema	p. 7
a. kennis van armoede op school	p. 7
b. omgang met ouders door schoolverantwoordelijken	p. 8
c. geschreven communicatie naar GOK-ouders	p. 9
d. hulp van diensten	p. 12
4. Moeilijkheden bij ouders	p. 18
a. draagkracht	p. 18
b. kennis en inzicht	p. 19
c. dynamisme	p. 19
d. angst	p. 19
e. onmondigheid	p. 20
f. ondervertegenwoordiging	p. 21
5. Steunpunten voor ouders	p. 23
6. Vooruitzichten	p. 27
7. Dankwoord	p. 28

1. Kader van de themakeuze.

'Ik vind de keuze van het thema ' Ouders zijn schoolpartners' prima'
Veel te vaak word ik in mijn opdracht nog geconfronteerd met ouders die zich onvoldoende begrepen voelen of ouders die met betrekking tot de school nog veel te hoge drempels ervaren.'

Jean-Paul De Beleyr – deskundige- ondersteuner LOP –regio Sint-Niklaas-Temse.

Een groep kansarme ouders van schoolgaande kinderen hadden zich sedert 2003 toegelegd op **de inventarisering van de schoolkosten zowel in het basisonderwijs als in het secundair**, zelfs in het **hoger onderwijs**. Via het LOP Sint-Niklaas hadden ze bijgedragen tot de ondertekening van **de schoolcode in 2006**. Daarin beloofden alle scholen uit alle netten de schoolkosten voor de ouders zo laag mogelijk te houden en dit zonder aan de kwaliteit van het onderwijs tekort te doen.

Ondertussen kwam de **maximumfactuur voor het kleuter- en lager onderwijs**. Een goede zaak. Daarna kwam binnen het LOP ook **het schoolparticipatiefonds in werking**. Het LOP probeert om de scholen tegemoet te komen die veel onbetaalde schoolrekeningen hebben. Aan dit systeem wordt nog altijd gesleuteld om tot een eerlijke verdeling van de inspanningen te komen voor de scholen.

De werkgroep volgde de toepassing van het participatiefonds op binnen haar eigen werking. Die groep kwam maandelijks samen als Vereniging Waar Armen Het Woord Nemen. De begeleiding gebeurde vanuit de **Welzijnsschakels VZW De springplank** en **het Inloopcentrum Den durpel (CAW)** in een **vlot samenwerkingsverband**. De opeenvolgende coördinatoren van het LOP namen regelmatig deel aan de vergaderingen en informeerden de mensen in kansarmoede waar nodig. Daarnaast nam de groep deel aan het overleg onderwijs op Vlaams niveau , geleid door het Vlaams Netwerk. Onze vertegenwoordigers werden betrokken bij het verticaal overleg met het kabinet onderwijs en verschillende leden gaven getuigenissen in scholen en ouderverenigingen, in verenigingen (KAV, OKRA), in service-clubs (KIWANIS,LION'S), in vakverenigingen (ACW), in de lerarenopleiding e.a.

Ondanks de positieve evolutie in het algemeen, een evolutie die de mensen aanmoedigde om verder te werken groeide toch **de behoefte om een betere communicatie te krijgen met de leerkrachten, de schooldirectie en de officiële instanties waar we als ouders bij betrokken geraakten**. Een aantal groepsleden vroegen en kregen een gratis cursus op

maat met als thema ‘ **Zeker van jezelf**’, aangeboden door **Leerpunt Sint-Niklaas**. Ze vonden het nodig zichzelf beter te leren kennen en ook te leren omgaan met de school en onderwijsverantwoordelijken. Ze hadden het gevoel onzeker, of zelfs bang aan de deur van de directie te staan. Ze voelden zich niet ernstig genomen soms en wilden de communicatie op een goed voorbereide manier aangaan.

Die cursus had een zéér positief effect op de deelnemers. In de groep werd afgesproken zich voortaan **te uiten als volwaardige schoolpartners**, niet alleen naar de directe schoolverantwoordelijken toe maar ook naar het CLB, de Bijzondere Jeugdzorg, het LOP, de VLOR, en alle niveau’s die samenkomen om wat te vertellen over ‘hun’ situatie en ‘hun’ kinderen. De themawerking voor de voorbije drie jaar kreeg de titel:

**OUDERS ZIJN SCHOOLPARTNERS . OOK OUDERS MET ARMOEDE -
ERVARING.**

We zouden er voor zorgen dat men niet alleen over ons zou praten maar **samen met ons!**

2. Organisatie van de werking.

Elke eerste dinsdag van de maand komt een twaalftal mensen samen om hun **ervaringen te delen rond de omgang** :

met de school,

met het CLB,

met de Bijzondere Jeugdzorg,

met instanties die te maken hebben met de begeleiding van hun kinderen.

De basis van de vergaderingen zijn de ervaringen van mensen in kansarmoede.

Daarnaast is er een luik **informatie vanuit de overheid** :

de Lop-coördinator,

de brugfiguren,

de kansenaswerking van de stad,

de verslagen van het Vlaams Netwerk- werkgroep onderwijs.

Ook de activiteiten van **samenwerkende verenigingen** komen aan bod:

Bevrijde Wereld,

Samenlevingsopbouw,

CLB,

De Keerkring,

de lerarenopleiding in het KaHo.

De **verantwoordelijke van de VZW.WZS De springplank** plant de vergadering, levert **het verslag en begeleidt de mensen in tandem** als er beroep wordt gedaan op hun deelname aan vergaderingen op stedelijk, provinciaal of Vlaams niveau. Ook een **verantwoordelijke van Den durpel** volgt de vergaderingen op en begeleidt waar mogelijk.

De groep heeft een aantal vaste leden maar staat elke maand open voor nieuwe deelnemers. Ze worden **uitgenodigd via info in Den durpel en in de Springplank**. Sedert 2010 probeert de groepswerker mensen te stimuleren om niet alleen een bezoek te brengen aan de sociale kruidenier maar zich ook in te zetten voor mensen met een beperkt inkomen die schoolgaande kinderen hebben. De dag voor de vergadering gaat er een sms'je naar alle deelnemers, ter herinnering.

Frequentie van de vergaderingen: elke eerste dinsdag van de maand maar als de eerste dinsdag in een schoolvakantie valt gaat de vergadering de volgende dinsdag door van 10 tot 12 in Den durpel. Deelnemers aan de vergaderingen doen dit **op vrijwillige basis**, zonder vergoeding. De **verplaatsingskosten** voor vergaderingen buiten Sint-Niklaas worden gedragen ofwel door het CAW, ofwel door de WZS ofwel door het Vlaams Netwerk. We pleiten voor een **gratis deelname voor de leden van de werkgroep** als het thema van een vormingsdag of studiedag over ‘hun’ situatie gaat. Nogmaals we willen niet **over** hen maar **‘met’** hen in dialoog gaan met de buitenwereld!

‘Ik kan me terugvinden in de huidige werking. Het gemoedelijke karakter van deze vergaderingen is wel zeer geschikt omdat deelnemers alleen in die sfeer echt op hun verhaal komen. Toch pleit ik hier ook voor themavergaderingen op regelmatige basis.’

Jean- Paul De Beleyr – deskundige –ondersteuner LOP regio Sint-Niklaas –Temse

3. Ervaringen rond de verschillende aspecten van het thema.

a. kennis van armoede op school

Ook al zijn alle scholen van de regio Sint-Niklaas- Temse verzameld in het LOP zowel wat de basisscholen als het secundair onderwijs betreft toch vertellen de ouders van de werkgroep vaak over hun frustratie als ze contact nemen met een klasleerkracht, een zorgleerkracht of een directielid. Vooral in het secundair lijken financiële en andere beperkingen van gezinnen in armoede een ongekend fenomeen bij onderwijsverstrekkers.

Er wordt daar bv. regelmatig een extra bijdrage gevraagd die niet werd aangekondigd, voor een aankoop van tekengerei, een projectstudie met verplichte aankoop van materiaal, een schooluitstap, een klasfoto en een bundeltje individuele foto's gemaakt door een fotograaf, enz. Als ouders in schuldbemiddeling zitten, een beperkt leefloon hebben , toevallig extra medische of andere onkosten hebben dan weet men op school helemaal niet welke spanningen zo'n mededeling teweegbrengt. Schoolverantwoordelijken staan er niet bij stil als de ouders protesteren tegen hun kind dat dit de zoveelste onvoorziene uitgave is. Ook niet dat ouders liever bruine suiker op hun boterham doen dan te moeten zeggen dat dochter of zoon niet mee mag.

“ Ik ben fier op mezelf” zo zei Petra “ omdat we dankzij die bruine suiker ons dochter toch konden meesturen op bosklassen. Ik at nog liever zelf wat minder of helemaal niet om de wekelijks extra spaarcentjes voor haar bijeen te brengen. Ik durfde het op school niet te vragen om de rekening uit te stellen. En...het is me tot hiertoe gelukt!!”

Het goede nieuws: Petra besloot dit jaar om de studie van ervaringsdeskundige aan te vatten. “Want ze kennen onze leefwereld zo slecht op school...”

‘Alles wat je verleden meegaf bepaalt je reacties nu. Het bepaalt je handelen, je mening, je visie op de wereld. Iedereen ziet een eigen deeltje van de werkelijkheid. Wat kan je dan verwachten van de middenklasse leerkracht, de middenklasse directie als het gaat om een leefwereld die zij nooit hebben gekend uit eigen ervaring? Ondanks de goede informatie die er rond armoedebeleving bestaat. Het inlevingsvermogen is een héél persoonlijke kwaliteit. Het spitst zich toe niet alleen op het dagelijks leven in het gezin maar ook in de gezondheidsbeleving, de opname van cultuur , de

huisvesting, de werksituatie van de ouders, de sociale contacten, de justitiële ervaringen, de schuldenbeleving, het gevoel van welzijn. Een basisgevoel dat in armoede-beleving dikwijls vrij groot is, is dat van wantrouwen. Middenklassers met inlevingsvermogen kunnen dat wantrouwen begrijpen. Ze veroordelen niet of keuren niet goed maar houden rekening met dit gevoel bij hun contacten met mensen die in kansarmoede leven.

b. omgang met ouders door schoolverantwoordelijken

Ouders uit onze werkgroep die kinderen hebben in het secundair blijken méér afgeschrikt van de contacten dan ouders van kinderen in het kleuter- en lager onderwijs. Daar is het vooral de juf of meester die aanspreekbaar is, in de klas, aan de schoolpoort, of tijdens de oudercontacten. Men weet bij wie men terecht kan. De directie is bijna altijd bereikbaar en toegankelijk. Die mensen staan wel dicht bij de dagelijkse beleving van mensen met armoede-ervaring.

In het secundair zijn er méér problemen. Om te beginnen noemen onze werkgroepleden het secundair onderwijs het 'hoger'. 'Mijn zoontje zit nu in het hoger' wordt er gezegd. We hebben problemen ondervonden wat de kennis van de structuur van het middelbaar betreft: ASO,TSO,BSO, deeltijds, deze groepen van richtingen zijn niet zo bekend . De CLB's zijn er niet altijd toe in staat om de ouders een duidelijk beeld te schetsen van verschillen in leeraanbod, studiekwaliteiten die vereist zijn, toekomstmogelijkheden,enz.

Waarom is dit zo moeilijk voor de schoolbesturen en de CLB's?

Wellicht om dezelfde reden als voordien reeds vermeld: de **kloof** tussen de middenklasse en de mensen die armoede ervaren. Tel daarbij **het taalgebruik**: de synoniemen zijn niet evident (vanzelfsprekend), de structuren zijn ook niet zo simpel om uit te leggen.

Bovenop deze problemen is er ook **de toon** waarop de mensen met armoede-ervaring worden aangesproken: die wijst op een **participatiekloof**.

Ouders krijgen **het gevoel dat anderen voor hun kinderen beslissen**. Inderdaad ze zitten in een afhankelijkheidsrelatie bij gebrek aan kennis en inzicht in het schoolse gebeuren.

De middenklasse komt bij hen over als dominant: CLB's en Bijzondere Jeugdzorg, allen partners van de onderwijsmensen beslissen volgens hen over de toekomst van 'hun' kind.

De anderen geven de indruk dat kind te kennen, beter dan de ouders zelf . En ze hebben

krediet verloren door radicale formuleringen soms , gesteund op negatieve eigen schoolervaringen of op vroegere contacten met schoolverwante diensten.

‘Die van het secretariaat deed alsof ze ons kende en gaf al direct kritiek op mijn zoon.’
Of nog: ‘ Die van het CLB had beloofd extra lessen te organiseren om de achterstand voor typen bij mijn dochter bij te werken. Na 4 maand was er nog niets geregeld. Ik kan zelf niet tussenkomen maar ondertussen is het schooljaar bijna voorbij en er is niets gebeurd. En als ik bel weten ze de gezochte collega niet te vinden, ze zeggen me morgen nog eens te proberen, ze vergeten dat een telefoon geld kost en mijn belkrediet bijna op is. Ze zullen wel weer een uitvlucht vinden de volgende keer.’

Opnieuw dat wantrouwen, terecht hier. Maar ook het grote afhankelijkheidsgevoel, de onmacht met aan de basis, een stuk onwetendheid . Want ja, de informatie rond studiemogelijkheden, studietoelagen, schoolreglement, dat is allemaal wel ergens te vinden maar niet voor iedereen, en ook niet leesbaar door iedereen. Er is niet alleen een **participatiekloof**. Ook een **structurele kloof**. Mensen met armoede - ervaring maken minder gebruik van hun rechten enerzijds (aanvragen om hulp of studiebeurzen) en bezitten te weinig vaardigheden om de problemen zelf aan te pakken als dat nodig blijkt. Ze stellen weinig vragen aan middenklassers. Deze, op hun beurt, zijn zich niet bewust van de **kenniskloof** en gaan, meestal onbewust, los aan de problemen voorbij. Heel spijtig. Zij die er zich wel van bewust zijn missen de kennis (vooral psychologisch) om de kloof op een aanvaardbare manier te dichten. Er zijn nog kloven...

‘De grote afstandelijkheid in secundaire scholen schrikt af. Het is boeiend om hierop dieper in te gaan’.

Jean-Paul De Beleyr, deskundige-ondersteuner LOP Sint-Niklaas – Temse

c. geschreven communicatie naar GOK - ouders

‘ Als er **een brief met de kop van de school** opstaat heb ik goesting om hem niet open te doen: het zal wel de zoveelste reclamatie zijn over mijn zoontje, ofwel is het om te zeggen dat de rekening nog niet betaald is! Dat weet ik ook, maar mijn ex vertikt het om zijn deel mee te betalen.’

Heel onterecht oordelen wij dat het fout is om de brief naast zich neer te leggen. Wij hebben niet dezelfde ervaring met brieven van de school. Wij staan sterk genoeg om het

goede of minder goede nieuws een plaats te geven of te verwerken. We veroordelen de ouder in kwestie tot dom, of op zijn minst te weinig begaan met de toekomst van zoonlief. Hij mist verantwoordelijkheid naar onze mening. En een verkeerde keuze maakt die ouder ook al als hij of zij beslist om de rekening nog maar wat te laten liggen in de lade.

We stellen vast dat ouders die meewerken aan themagroepen stuk voor stuk enorm begaan zijn met de schoolprestaties van hun kinderen, evenveel als doorsnee ouders en zelfs nog krampachtiger dan deze laatsten. Ze investeren bij voorkeur in een succes-schoolloopbaan van hun spruiten, ondanks eigen problemen op verschillende niveau's (gezondheid – relaties – financies – werk of gebrek aan werk).

Een open sfeer binnen de themagroep, een respectvol luisterend oor, een duidelijke maar vrijblijvende suggestie die naar een oplossing verwijst, de opvolging van de problemen in concrete situaties en de ondersteuning van andere mensen met analoge ervaringen, dat alles maakt dat mensen die zich verbonden voelen sterker worden en in tandem met middenklassers naar de schooloverheid durven stappen om uitleg te vragen en samen naar oplossingen te zoeken. De brieven worden dus nu wel geopend en de moed bijeengeraapt om de school te benaderen.

‘**Dat schoolreglement**, heb ik eigenlijk nog niet gelezen. Moet dat?’

Een bijna klassieke reactie van de mensen in armoede die bij de inschrijving een vrij uitgebreide tekst meekrijgen om hem dan ondertekend terug te bezorgen in de loop van de maand september.

Op niveau van de kleuterschool en het basisonderwijs lijkt het beter mee te vallen dan voor die ouders die hun kinderen in het secundair inschrijven. Schooloverheden van kinderen tot 12 jaar maken méér werk van een duidelijke communicatie over afspraken en regels dan in het secundair. Het is alsof de ouders op dit niveau helemaal anders worden bekeken door de school dan daarvoor. Nu moeten alle ouders ineens de vaak juridisch moeilijk leesbare teksten toch maar verstaan. We vroegen aan de Vlaamse Overheid of er geen aangepast reglement in ‘mensentaal’ kan geschreven worden. Tot nu toe ziet men dat van overheidswege niet haalbaar omdat er schade zou worden toegebracht aan de juistheid van de communicatie. Nochtans: wat men niet eenvoudig kan formuleren is allicht te ingewikkeld voor vele lezers onder de ouders. We zijn niet allemaal juristen of

politiekers! Ondertussen vernamen we dat het tijdschrift 'Klasse' en de ouderkoepels aandacht hebben voor dit probleem en hopen we in de toekomst een eenvoudig geformuleerd document onder handen te krijgen waar alle ouders een boodschap aan kunnen hebben. Dat document moet niet op de ijskast plakken zoals de pictogrammen die verschillende basisscholen uitdelen aan de ouders van hun leerlingen. Maar het basis- en ook het buitengewoon onderwijs kunnen op dit vlak inspirerend werken want daar doet men veel moeite om de ouders bij het hele schoolgebeuren te betrekken. Laten we gewoon beginnen met een erg leesbaar schoolreglement!

De engagementsverklaring kwam als verplicht te ondertekenen document in het basisonderwijs als vrij bedreigend over bij de ouders met armoede-ervaring. Vooral eenouder-gezinnen zien hierin een risico. En dit op verschillende vlakken.

Ten eerste kunnen **alleenstaande ouders** zich niet zomaar engageren om deel te nemen aan alle oudercontacten als er geen kinderopvang wordt voorzien of als er alleen maar avonden voorzien zijn voor de contacten. Andere problemen dan de schoolprestaties van hun kind kunnen op een bepaald moment voorrang hebben en ze durven de stap niet te zetten om de school daarvan te verwittigen. Voorbij slechte ervaringen met gemiste afspraken, brutale reacties van sommige schoolverantwoordelijken beklijven langer bij deze ouders en bepalen grotendeels hoe moeilijk het is om nieuwe afspraken te maken.

Ook het simpelweg **zetten van een handtekening** onder afspraken die zijzelf niet helemaal in de hand hebben komt bedreigend over.

Een derde aspect van de engagementsverklaring is **de belofte zich te engageren bij het schoolgebeuren**. Zowel binnen de ouderraad als bij schoolactiviteiten met ouders leeft er een bijna onoverkoombare kloof: **een ervaringskloof**. Mensen in armoede praten over andere vakantieplannen, andere culturele evenementen, andere kostenervaringen dan hun collega's middenklassers. Ze voelen zich helemaal niet op hun gemak als ouders waarmee ze samen aan een kraampje op de speelplaats dienst doen spreken over € 25 alsof het een peulschil is. Ze weten alleen dat ze op dat ogenblik zelf het einde van de maand moeten halen met nog maar een budget van € 15 voor drie personen. En daarvan moet er gegeten worden en onvoorziene kosten betaald worden! Moeilijk om dan een behaaglijk gevoel te krijgen achter dat kraampje.

Op dit vlak is er nog heel wat werk aan de winkel .

Wat ouders met armoede-ervaring helemaal niet graag thuis krijgen is **een schoolagenda met nota's in het rood geschreven**. Trouwens welke ouder krijgt wel graag zo'n rode nota te lezen? Het gaat dan meestal om opmerkingen over het schoolgedrag van het kind of de jongere, over onbetaalde rekeningen en de gevolgen die daaraan verbonden zijn. De nota's willen duidelijk zijn en missen meestal nuancering of discretie. De kleur alleen al valt op bij wie naast iemand op de bank zit, bij een ouderpartner die misschien niet de echte vader is, bij broers of zussen en vooral bij die ouder die het gevoel heeft geen vat te krijgen op de situatie waarover sprake. In dit verband lijkt het de werkgroep veel beter om via een telefoontje de ouder op gesprek uit te nodigen en **in een rustig kader een sfeer van vertrouwen op te bouwen zodat de problemen volledig uitgeklaard kunnen worden**. Ouders met armoede-ervaring hebben dikwijls het gevoel dat er maar half of helemaal niet geluisterd wordt. Natuurlijk vraagt dit soort aanpak **veel extra tijd en energie van de schoolverantwoordelijken**. Daarnaast is **de kennis van armoede** vereist en een **open houding naar mensen die op een heel andere dan hun eigen manier in het leven staan**. Waarden en normen komen niet per definitie overeen in beide groepen. Tact en wederzijds respect zijn onontbeerlijk om tot een goede samenwerking te komen. Eenzelfde aanpak zou standaard moeten zijn voor alle ouders, ook de niet – nederlandstalige. Zij ervaren gelijkaardige problemen in de omgang met schoolverantwoordelijken.

'Ik wist niet wat ik in de agenda van de oudste las! Als de schoolrekening niet betaald was kon de zus die naar het eerste leerjaar zou komen niet ingeschreven worden. Dat stond in haar schoolagenda en ik voelde me wanhopig. Ik was juist door mijn wasmachine gevallen en had geen extra geld van de schuldbemiddelaar gekregen.'

Na een telefoontje met die bemiddelaar is de moeder dan toch naar de directeur gestapt om een regeling te krijgen. Beide zussen konden in september starten in dezelfde school.

d. hulp van diensten

- het CLB

het centrum voor leerlingenbegeleiding is een vrij ongekende en ondergewaardeerde

partner voor ouders als het gaat om leerlingenbegeleiding bij schoolkeuze en schoolproblemen. De ouders zelf houden minder goede herinneringen over aan hun eigen begeleiding vroeger: velen hebben een watervalstelsel ervaren en zijn geëindigd in het BSO of nog niet eens op dat niveau omwille van vele factoren. Anderen hebben hun schoolcarrière niet afgemaakt met een diploma en schuiven de verantwoordelijkheid af op het CLB dat naar hun zeggen te weinig informeerde of ondersteunde.

Het vroegere PMS staat voor hen nog altijd als voorbeeld van gezondheidscontrole, koude kleedkamers, lange wachttijden zonder of met weinig kleren aan, onduidelijke info over schoolkeuze's en de gevolgen daarvan. De werkelijkheid is niet anders. Het is dus moeilijk om deze ouders te overtuigen beroep te doen op de huidige diensten van het CLB. Vooral ook omdat deze **dienst weinig toegankelijk is voor kansarmen**. Als je belt moet je lang wachten tot de gevraagde correspondent aan de lijn komt, wachten kost geld, men vraagt om terug te bellen of de persoon is er niet, afspraken vloten niet echt in sommige CLB's, men krijgt het gevoel dat er gekozen wordt voor de gemakkelijkste oplossing nl. van richting 'zakken' liever dan aan te sporen om toch voor de droom te kiezen. (de richting die moeilijker is en afgeraden wordt). Duidelijke info wat het secundair onderwijs betreft is ook géén evidentie voor vele ouders die zelf weinig of niet gestudeerd hebben.

We lieten in de voorbije jaren vertegenwoordigers komen van verschillende CLB's om de structuur van ons huidig onderwijs uit de doeken te doen. Verrassende vaststelling was dat ouders helemaal niet begripen wat het verschil is tussen basisonderwijs en secundair; ook het hoger onderwijs is quasi onbekend. Een eenmalige voorstelling van de situatie lijkt ons nog onvoldoende om mensen een juist beeld te schetsen van de studiemogelijkheden. En als het op persoonlijke begeleiding aankomt zijn de ervaringen heel erg persoonsgebonden. Sommige scholen werken veel beter samen met het CLB dan andere. De ouders en hun kinderen zijn meestal bang dat het CLB altijd aan de kant van de school staat.

We getuigen hiet toch graag van een goede samenwerking:

'Volgens het CLB kon onze motorisch gehandicapte zoon geen ASO richting aan na het basisonderwijs. De mama was overtuigd van wel. Ze kreeg een extra onderhoud met het CLB en er groeide steun zij het met enige terughoudendheid. Maar de jongen ging naar het ASO en zal dit schooljaar afstuderen met een méér dan behoorlijk resultaat. Het is fijn dat het CLB kan toegeven dat een advies fout was en daarna toch verder het kind en de ouders steunt. Was het maar overal

zo!

Een tweede getuigenis:

‘ Na overleg met het CLB raadde de klassenraad ons aan om onze zoon een andere richting in te sturen na het 5 de jaar ASO. Maar we hielden het been stijf en lieten hem het 5 de jaar dubbelen. Hij kwam er schitterend uit en was ook koploper in het 6de jaar. Hij werd zelfs laureaat van de Rotary- selectie voor ASO-leerlingen. Het CLB bleef vragen waarom hij zo goed scoorde. – Geloven in je kind, hem blijven aanmoedigen, dat maakt het verschil! En zeker niet te vlug opgeven!’

- **studiebeurzendienst**

het nummer 1700 is er om informatie door te geven in verband met de aanvraagmodaliteiten voor een studiebeurs. Onze werkgroep stimuleert ouders de aanvraag zo vroeg mogelijk in het schooljaar te doen. Tot onze verbazing kreeg een ouder in september 2012 te horen dat de **computerdienst voor de Vlaamse Gemeenschap al een tijdje stuk was en er geen budget voorzien was om het systeem weer op gang te krijgen**. Er werd de mama aangeraden om naar de franstalige collega’s te bellen. Die hebben veel minder aanvragen en hun materiaal is niet beschadigd. Alleen moet je de uitleg wel in het Frans kunnen doen. Er zijn allicht betere wegen te bewandelen om een correcte aanvraag door te sturen.

We kiezen al een paar jaar voor **een automatische toekenning van de studietoelagen, vooral voor het secundair onderwijs**. Hopelijk brengt een vereenvoudiging van het systeem en de hulp van de informatica binnenkort een vlottere regeling voor die ouders wiens toestand dezelfde is als het vorig schooljaar en zelfs ook voor de anderen. Een correcte uitwisseling van gegevens is in deze tijd perfect mogelijk zonder de privacy te schenden. Het zou misschien zelfs goedkoper zijn, wie weet. Het heeft volgens ons geen zin zich te verschuilen achter een structuurhervorming van het secundair (die in de maak is maar nog niet gestemd en goedgekeurd) om te wachten met een toelage op maat. Inderdaad, de overheid kent perfect zowel de thuissituatie van het kind als de gekozen studierichting en de daaraan verbonden kosten. Wat houdt de overheid tegen?

Anderzijds is er het voorbeeld van de maximumfactuur in het basisonderwijs : het systeem kan een richtingswijzer zijn voor het secundair. Men zou ook met een maximumfactuur kunnen werken in de beginjaren van het secundair en de toelagen hierop afstemmen. De laatste berichten in de media geven hoop op een oplossing in die richting!

- **stadsdiensten**

De stedelijke overheid steunt ouders van mensen met armoede-ervaring op verschillende manieren. Elk jaar in september voorziet de stad een **info-namiddag** waar ouders terecht kunnen voor de aanvraag van **de studietoelagen**. De diensten werken nauw samen met het LOP basis en met het LOP-secundair als het gaat over info rond inschrijvingsperiodes, rond buitenschoolse activiteiten, culturele tegemoetkomingen en alle activiteiten die open staan voor **kansenpashouders**. Er is ook een duidelijke samenwerking op het vlak van het **schoolparticipatiefonds**. Dit is een fonds dat scholen ondersteunt die kunnen aantonen dat ze de schoolkosten zoveel mogelijk beperken maar toch geconfronteerd worden met onbetaalde facturen. Het geeft ouders met armoede-ervaring en vooral ook de leden van de themagroep het gevoel dat er echt wel met hun problemen rekening wordt gehouden. Daarnaast stelt de stad een aantal **brugfiguren** te werk die ouders ondersteunen van verschillende basisscholen en een onderwijsdeskundige die de belangen van deze ouders mee behartigt binnen de LOP werking. Onze themawerkgroep kan rekenen op de medewerking van deze geëngageerde brugfiguren.

- **LOP's basis en secundair**

Deze instantie werkt voorbeeldig aan de integratiekansen voor mensen in armoede van bij de oprichting ervan. De opeenvolgende vrijgestelden samen met de voorzitter en het dagelijks bestuur doen er alles aan om de zorg voor een gelijke-kansen-onderwijs gestalte te geven . Concrete stappen worden gezet om het onderwijs in al zijn vormen bekend te maken, de samenwerking tussen scholen en netten te bevorderen en de kosten voor de ouders zo betaalbaar mogelijk te houden zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van het geboden onderwijs. Als je weet dat er méér dan 20.000 jonge mensen elke dag naar school gaan in Sint-Niklaas dan is het een hele krachttoer om **de neuzen van de schoolbesturen in dezelfde richting te krijgen. De Lop's slagen daar gedeeltelijk in, zeker voor het basisonderwijs**. Zo is er een jaarlijkse brochure rond info wat de inschrijvingen betreft, een schoolkalender, een reeks tips voor leerkrachten, een bladwijzer met tips enz. Onze themawerkgroep mocht mee inspireren wat de inhoud van de tips en de armoede-ervaringen van de ouders aanging. Een hele opsteker voor onze werking want de betrokkenheid van de LOP-verantwoordelijken stimuleerde in grote mate de mensen die maandelijks samen komen rond schoolkosten en communicatie met ouders. **We hebben het gevoel ernstig genomen te worden op het terrein**. We kunnen ook onze inbreng doen op de algemene vergadering van de LOP's en in de werkgroepen **kostenbeheer** en

diversiteit. We proberen daaraan deel te nemen in tandem hetgeen onze geloofwaardigheid zeker ten goede komt.

- **Het Vlaams Netwerk tegen Armoede**

Sedert de opstart van de werkgroep onderwijs neemt onze themawerkgroep deel aan het overleg binnen het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen. Het biedt ons een **klankbord en een forum tegelijkertijd**. Samen met gelijkaardige verenigingen uit het hele Vlaamse land denken we na over de mogelijke stappen die mensen met armoede-ervaring kunnen zetten om hun kansen op een gelijkwaardige schoolloopbaan te versterken en hen te bewegen om zelf hun duit daarvoor in het zakje te doen. De maandelijkse bijeenkomsten zijn een ruggesteun, de groeiende **overlegmomenten met de Vlaamse Overheid, met de ouderkoepels , met Klasse** bieden kansen om de specifieke problemen op tafel te leggen en eraan te werken.

We zijn nu de informatiefase voorbij. Anno 2012 kan men op overheidsniveau niet meer zeggen dat de armoedeproblematiek niet gekend is. Er zijn genoeg studies gesubsidieerd, genoeg studiedagen georganiseerd, genoeg overlegmomenten geweest. Binnen het Vlaams Netwerk hebben we het gevoel dat **de tijd van positieve acties is aangebroken**: we moeten werken aan heel haalbare doelstellingen die zonder excuses op financieel vlak gerealiseerd kunnen worden. De tijd van opbouwen is nu gekomen. **De bouwstenen liggen klaar binnen het Netwerk tegen Armoede. We hebben een stappenplan.**

- **De Vlor**

Dankzij deze instantie worden de nodige **studies** gemaakt om de uitbouw van het gelijke onderwijskansenbeleid **wetenschappelijk te onderbouwen**. Ook daar is de inbreng van mensen met armoede-ervaring een meerwaarde in het gesprek. We hebben aan den lijve ondervonden dat wetenschappers zelf dikwijls veraf staan van de dagelijkse werkelijkheid.

‘Toen we deelnamen aan een studiedag over armoede bleek dat de inschrijvingsprijs voor onze groep echt niet betaalbaar was . Over een reisvergoeding of parkeergeld was helemaal niet nagedacht. Maar als het in de werkgroep op echte verhalen aankwam vielen de meeste aanwezige middenklassers van hun stoel. **Nochtans we spreken toch van 1 leerling op 7 die in Vlaanderen leeft in een kansarm gezin.**’

Het gaat in deze kringen weer **teveel over kansarmen en te weinig in samenwerking ‘met’ kansarmen**. Ook in deze kringen leven de hardnekkige cliché's over het bezit van luxe-artikelen enerzijds en onbetaalde schoolrekeningen anderzijds. **Het is belangrijk voor niet-armen te luisteren naar de ‘echte’ goedbedoelde getuigenissen van mensen met armoede-ervaring. Kwestie van met de voeten op de grond te blijven!**

- **De Koning Boudewijstichting**

Ook deze instelling biedt mogelijkheden aan mensen met armoede-ervaring om zich te profileren binnen het maatschappelijk bestel. We worden uitgenodigd om projecten te realiseren die méér kansen kunnen geven aan onze groep. Binnen het kader van de welzijnsschakels kunnen we de subsidiëring benutten om aan vorming te doen en aan de uitbouw van schoolprojecten voor iedereen.

Het moeilijke aan al deze projecten is wel dat er **altijd een groep vrijwilligers moet gevonden worden om de projecten uit te bouwen, te begeleiden en te evalueren**. Als je dan ziet hoeveel jaar er gewerkt wordt vooraleer er iets verandert voor kansarme kinderen in het onderwijs dan mag je gerust stellen dat je ‘naïef en idealistisch’ moet zijn om mensen in armoede te blijven motiveren om voor zichzelf en hun kinderen op te komen in deze maatschappij.

4.Moeilijkheden bij de ouders.

'Ik blijf verrast over de zaken die op tafel komen. Iedere nieuwe getuigenis is voor mij een leerrijke ervaring. Daarom zijn deze vergaderingen van groot belang.'

Jean-Paul De Beleyr, LOP-coördinator.

Inderdaad, er komen zeer uiteenlopende verhalen naar boven op de maandelijkse themawerking rond onderwijs. De ouders die in kansarmoede leven zijn soms tegelijkertijd aanleiding tot en slachtoffer van complexe **maatschappelijke situaties** waarvoor zij niet alleen, en zeker niet helemaal verantwoordelijk zijn.

We noemen er enkele:

- Er zijn ouders waar kinderen niet fier op kunnen zijn
- Sommige ouders worden niet gerespecteerd door de school
- Ouders zijn vaak onzichtbaar op school
- Ouders kennen hun rechten onvoldoende
- Ouders onttrekken zich aan hun plichten tegenover de school

We groeperen de moeilijkheden rond de begrippen:

- a. draagkracht
- b. kennis en inzicht
- c. dynamisme
- d. angst
- e. onmondigheid
- f. ondervertegenwoordiging

a. draagkracht van de ouders.

Sommige ouders zijn helemaal **niet in staat om op een bepaald moment in hun leven de kinderen op een verantwoorde manier te begeleiden in hun schoolloopbaan.** Er is niet zoiets als een ingebouwd hulpmecanisme dat op elk belangrijk moment kan, wil of mag ingrijpen : de ouders slaan soms tilt en de kinderen moeten het dan ontgelden op school. De factuur wordt in de schoendoos gestopt, een brief die uitnodigt tot gesprek wordt verloren gelegd en als er met rood in de agenda geschreven wordt ontploft de moeder aan de telefoon met de directie. De **communicatie mislukt** en de school 'is slecht' in de ogen van de ouders.

Géén goede reputatie noch voor de ouders, noch voor de school.

b. gebrek aan kennis en inzicht

Vooral mensen die in **generatiearmoede** opgroeiden hebben het moeilijk met de huidige schoolstructuren, de mogelijkheden en de gevolgen van een bepaalde studiekeuze. De vele pogingen tot informatie ten spijt ervaren we dat **vooral in het secundair onderwijs de zaken onduidelijk of méér zelfs onbegrijpelijk zijn** voor ouders die als prioriteit hebben om te ‘overleven’.

Wie neemt de touwtjes in handen als de ouders de spijbelende tiener niet meer de baas kunnen, als er géén gesprek mogelijk is omwille van god- weet- welke- reden met de nieuwe vader-partner van de mama. Welke klastitularis, zorgleerkracht of CLB-begeleider gaat ervoor om een 12-jarige puber te overtuigen er toch maar voor te gaan in het ASO als de ouders er niet mee op aansturen? Op moeilijke momenten in het schoolleven kiezen de ouders vaak voor de gemakkelijkste uitweg en laten zoonlief dan overstappen naar een andere richting. So what?

‘Zijn stiefvader heeft ook geen enkel diploma en verdient nu zijn kost met internationaal truckvervoer. Waarom zou ik me dan zorgen maken over een diploma voor mijn zoon?’
Dit zegt een geruste moeder.

c. onvoldoende dynamisme

Als mensen al hun energie moeten inzetten om fatsoenlijk te overleven in onze zo veeleisende maatschappij, als mensen in armoede zo erg hun best moeten doen om erbij te horen via allerlei verplichte ‘gadgets’ die middenklassers nog altijd als cliché’s gebruiken om hun verkeerde keuzes te beknibbelen, waar zouden mensen in armoede dan nog de energie moeten halen om zich dagdagelijks in te zetten voor hun dochter die niet naar school wil, die niet kan volgen in de klas met een kop vol zorgen van thuis, die géén vriendinnetjes heeft want ze geeft geen verjaardagsfuij thuis enz. enz.

Het overkwam ons regelmatig dat we mensen in de groep moesten aanporren om toch naar de school te stappen met het **probleem van pesten** dat zich voordeed. Het duurde een paar maand vooraleer de mama de moed had de pesterijen te melden zodat uiteindelijk de pestkop verwijderd werd.

d. de angst

Na drie jaar uitwisselen van ervaringen met schoolcontacten kunnen we vandaag stellen dat veel ouders in armoede echt wel schrik hebben om de eerste stap te zetten naar de

school als er zich problemen met hun kind voordoen. Onvoldoende financiële middelen, zwakke schoolresultaten, een slechte relatie met klasgenoten, onvoldoende samenwerking met andere ouders: het **stresst veel ouders** zodanig dat ze alsmaar **uitstellen** om de telefoon op te nemen, om een babbel met de directie te vragen of om begeleiders zelf aan te spreken. Een van de redenen is zeker de onduidelijkheid van het hele schoolgebeuren voor een aantal ouders, een andere reden is **de onwetendheid van de middenklassers over de leefwereld van de kansarmen**. Deze laatsten krijgen dikwijls het gevoel er helemaal niet bij te horen wat hen maar vlug in hun schulp laat kruipen uit schrik verkeerde dingen te zeggen of te doen. Ze zijn ook bang dat hun kinderen hen zouden afgenomen worden. De bewondering van een deel van de groepsleden is dan ook groot naar die deelnemers aan de themagroep die **durven getuigen over hun leefwereld en opkomen voor de kansarmen in een oudercomité of een schoolraad**. Chapeau voor die mensen.

e. de onmondigheid

Het is niet abnormaal dat mensen die mislukkingen hebben ervaren in hun groei naar een doorsnee – normaal bestaan schrik krijgen. Daarbij hebben zij ook het spreken verleerd, de omgang met andere groepen in de maatschappij waar zij, vanuit hun eigen leefwereld, geen of nauwelijks voeling van krijgen. De ouders uit de werkgroep getuigden dat ze echt niet wisten hoe een goed gesprek met een schooldirecteur aan te gaan. Ze vroegen om assistentie en kregen **een op maat gemaakte cursus ‘Zeker van jezelf’ aangeboden door Leerpunt Waasland**. Ze waren dolenthousiast en spreken nog vol lof over wat ze daar over en voor zichzelf hebben geleerd.

Maar wat met de ouders die er niet bij waren? Wat met de velen die de drempel (den durpel) niet overstappen en vooral (volgens onze bevraging) hulp zoeken in eigen kring? Welke instantie **helpt deze mensen groeien in zelfvertrouwen**? Wie trekt zich het ‘menselijk’ beschadigd persoon aan van de vader of moeder van een tiener met schoolproblemen?

Daar liggen weinig mensen wakker van.

Spijtig toch. Want in de groep jongeren van deze ‘onmondige ‘ouders’ zitten er ook heel knappe koppen, die waarschijnlijk veel meer in petto hebben maar er niet worden op aangesproken om hun talenten extra te ontwikkelen. En vooral, de ouders van deze jongeren hebben niet de juiste manier om uit hun kinderen alles te halen wat de natuur hen

meegegeven heeft, inclusief de zelfredzaamheid, het aanpassingsvermogen en de creativiteit die eigen zijn aan ‘overlevers’.

Gaat het hier dan echt om een zogezegde ‘verloren generatie’?

f. de ondervertegenwoordiging

Het is overduidelijk dat in **het huidig schoolbeleid de kansarme ouders een zéér bescheiden plaats innemen**. In het **basisonderwijs zijn er wel goede initiatieven**: schoolpoortwerking, brugfiguren, oudermomenten, gedeelde vorming voor ouders, brede school-activiteiten, infomomenten, studiebegeleiding aan huis enz.

Wat in het basisonderwijs mogelijk is lijkt **eerder onbereikbaar in het secundair**.

De informatie is opgesteld in moeilijker taal, de contacten zijn officiëler en afstandelijker, de begeleiding is stroever en duurt korter, er zijn géén brugfiguren die buiten de schoolverbanden (lees: invloed op punten) stelling kunnen nemen. In één woord: de ouders voelen zich vaak alleen gelaten , weinig gesteund, of, anderzijds, teveel betutteld en gestuurd door mensen die in hun plaats beslissingen nemen. En daar hebben ze wel schrik van.

Of niet toch:

‘Ik moest extra geld vragen aan het OCMW omdat de studietoelagen voor mijn zoon nog niet gestort waren. Ik ging zelf mijn zaak bepleiten voor de raad. Ze moesten tot in de kleinste details weten waar ons huishoudgeld naartoe ging. Zelfs hoeveel rolletjes wc-papier we per week opgebruiken; ik voelde me vernederd tot op mijn schoenen. Omdat ik geleerd heb dat je moet opkomen voor je zaak en ik de studies van mijn kinderen wel belangrijk vind, sprak ik vrij frank dat ik toch die studietoelagen nog moest krijgen en er recht op had. Ze gaven me een renteloze lening. Maar ik vraag me wel af welke ouder zo ver zou willen gaan om zijn centen te krijgen?’

Een tweede getuigenis:

‘Scholen zijn vaak achterdochtig naar kansarmen toe. Onze puber was afwezig geweest voor een controlebezoek bij de dokter. Hij bracht de volgende dag een doktersbewijs binnen op het secretariaat. Alles leek officieel in orde... tot de volgende controle bij de dokter: ik ging mee met onze zoon en kreeg daar de vraag of de school me soms gebeld had over zijn afwezigheid tijdens de vorige controle. Achter onze rug om had de school de arts opgebeld om te vragen of we daar wel zeker waren geweest die dag.

Ik voelde me gepakt in mijn eer. Waarom hadden ze ons, de ouders, niet gevraagd in de eerste plaats of het briefje wel echt was? Ben ik dan zo onbetrouwbaar als vader? Wat is er mis met een telefoontje , eerst naar mij toe? Moest de school zo nodig achter mijn rug controleren of we wel betrouwbare mensen zijn? Ik heb het de school kwalijk genomen dat ze niet openlijk met ons contact opnamen. Een kwestie van respect vind ik zo.'

Het zou goed zijn als **meerdere ouders met armoede-ervaring aan bod zouden komen binnen de structuren van de inspraakorganen die voorzien zijn voor alle ouders.**

Daarvoor is vooral voor hen zelf een veilig gevoel van aanvaarding nodig binnen de groepen die samenkomen. Organisatie van etentjes, vergaderingen ten huize van .. uitstapjes met een kostenplaatje dit, zijn voor deze ouders een tastbare rem om zich bij de groep te voelen. Bij gesprekken zou het nuttig zijn dat de middengroepen en zichzelf weet hebben van elkaars leefwereld en er bewust en met respect mee omgaan. Het bleek bij ouders van onze werkgroep een erge hindernis, zodanig dat ze na één schooljaar afhaakten met spijt of bitterheid in het hart.

Uitzonderingen bevestigen hier ook wel de regel.

5. Steunpunten voor ouders.

Om de werking van onze themagroep te kaderen in de strijd voor gelijke kansen in het onderwijs hebben we beroep gedaan op de samenwerking met de officiële organen die de Vlaamse Overheid ons aanreikt.. We nemen deel aan de werking van

op lokaal vlak: de LOP's basis en secundair (de algemene vergaderingen) en de werkgroepen Kostenbeheer en Diversiteit

op bovenlokaal vlak: het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen.(nu afgekort : Netwerk tegen Armoede)

Daarnaast grijpen we elke kans om onze ervaringen te integreren in onze streek en werkten we de voorbije drie jaar graag samen met

het CAW, de Keerkring, Samenlevingsopbouw, Leerpunt Waasland, Bevrijde Wereld, het KaHo,VIA, Vlor, het CLB Waasland, Recht'Op, de Zuidpoort, vakverenigingen (ACV en KAV), parochies en verschillende scholen in de streek (Sint-Niklaas en Beveren) . Via media-aandacht konden we zowel de geschreven pers als de regionale tv. boeien met onze verhalen. Ook studenten aan verschillende hogescholen vragen informatie en opinies van mensen uit de werkgroep om het verhaal van onze ouders met armoede-ervaring een gezicht te geven.

‘Soms heb ik het gevoel, dat héél veel instanties bezig zijn met allemaal hetzelfde te doen. Het zou goed zijn om de krachten te bundelen.’

Jean-Paul De Beleyr, deskundige-ondersteuner, LOP's regio Sint-Niklaas – Temse.

Onze vraag is nu: wat is de meerwaarde van al deze initiatieven voor de concrete vader en moeder in armoede die schoolgaande kinderen en pubers hebben?

We geven een paar van de reacties opgetekend in de gesprekken binnen de vergaderingen van de laatste drie werkjaren.

‘ Ik voel dat andere ouders het ook niet gemakkelijk vinden om contact te leggen met de leerkracht of de directeur. Maar als ik het hier eens kan vertellen dan durf ik toch naar school gaan met mijn probleem.’

‘We horen hier nog véél ergere dingen dan wat wij zelf meemaken. Dus we stellen ons in de situatie en proberen er iets van te maken ondanks de moeilijkheden.’

‘Eerst durfde ik er niet over spreken met mijn dochter omdat ik niet wist hoe ik moest reageren toen ze gepest werd. Maar ze gaven me hier tips en ik trok mijn stoute schoenen aan en ging naar de klastitularis. Ik niet alleen maar mét mijn dochter, die eerst niet wilde meegaan. Het is nu in orde gekomen met dat pesten.’

‘Als we het charter lieten ondertekenen voelde ik me fier. Maar het werk is niet af want beloven kunnen ze allemaal in de scholen, het moet ook nog gebeuren. De tips en de kalender zijn ook een beetje ons werk.’

‘Elke vooruitgang telt, hoe klein ook. Het duurt wel lang eer ze door hebben dat we niet allemaal profiteurs zijn. Er zijn ook eerlijke mensen met problemen.’

‘Er is véél meer geld in de stad voor de Roma-kinderen dan voor de onze. Dit jaar (2012) geeft het OCMW € 300.000 uit voor 13 Roma-gezinnen, dat is €23.000 per gezin. Dat is niet eerlijk, die twee maten en twee gewichten. Daar gaan spanningen van komen. Ik zeg het u.’

‘Ouders worden nog altijd afgerekend op hun gebrek aan een diploma, op hun kleding, de gevel van hun huis, hun taalgebruik enz. De school doet weinig moeite om de echte situatie te kennen en komt direct met een oordeel voor de pinnen.’

Inderdaad, door wie, waar en wanneer is er de gelegenheid om alle goede suggesties rond omgaan met mensen met armoede-ervaring in de praktijk om te zetten?

We hebben een paar bemoedigende pistes mogen leren kennen.

a. het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen.

De maandelijkse bijeenkomsten van gelijkgezinde verenigingen die dezelfde problematiek aanpakken, dit in tandem, is een duidelijke hulp voor mensen met armoede-ervaring. Ze voelen zich niet alleen begrepen en gesteund maar door de kleine successen bij verticaal overleg vooral, krijgen ze het gevoel dat er wat beweegt op het terrein. Toch zijn onze leden alert genoeg om te beseffen dat tot nu toe veel doekjes voor het bloeden worden

gedeeld maar **dat de wonde die armoede slaat niet ‘echt’ wordt behandeld, ze is namelijk ‘structureel’**. Het Vlaams Netwerk tegen armoede groeit in geloofwaardigheid in de mate er heel duidelijk verbetering komt in de communicatie rond alle aspecten van schoolproblemen die eigen zijn aan de groep.

b. Samenlevingsopbouw

De werking en vooral de samenwerking met deze instantie wordt erg gewaardeerd door mensen in armoede die zoeken naar een positieve aanpak van hun problemen op schoolgebied. De kennis en ervaring van de professionele medewerkers, en ook hun financiële ondersteuning helpt ons als vrijwilligersorganisatie een stuk vooruit. Zij zitten aan dezelfde kant van de tafel in de LOP-vergaderingen (letterlijk en figuurlijk) en nemen onze ervaringen en getuigenissen mee naar andere bijeenkomsten om hun en onze bekommernissen onder de aandacht te brengen. Overleg tussen Samenlevingsopbouw en onze WZS voor grootschalige acties werden ondernomen in het kader van het LOP, Villa Pace, vormingsmomenten, 17 oktober. **Hierbij werden, dankzij hen, de media niet vergeten.**

c. Leerpunt

Het was een heel boeiende ervaring toen mensen van onze groep zelf aandrongen op een cursus die hen zou helpen om op de juiste manier om te gaan met leerkrachten, directies en hulpverleners binnen het schoolgebeuren. Toen bood Leerpunt een cursus op maat waarvoor heel grote dank. Terecht gingen we samen getuigen op verschillende studiedagen van andere verenigingen om te zeggen hoeveel deugd die lessen hadden gedaan, kwestie van een beter zelfbeeld, een behoorlijke communicatietechniek die de samenwerking school-ouders ten goede kwamen. De stoute vraag kwam ook of de directies en leerkrachten ook geen deugd zouden beleven aan een dergelijke op-maat-gemaakte cursus?

d. Bevrijde wereld

Diversiteit is sowieso aanwezig binnen de klassituatie. Naast de leefwereld van kinderen in het zuiden konden leerkrachten ook kennis maken met die van ‘arme’ Vlaamse kinderen. Onze ouders brachten hun getuigenis en een aantal tips waar de leerkrachten en directies met veel belangstelling naar luisterden. Er onstond een begeesterende uitwisseling van suggesties maar vooral de conclusie dat de problematiek van de kinderen

dichtbij nog veel te weinig gekend is bij jonge leerkrachten uit het middenveld. Er is een kloof binnen onze klasgroepen die niet overal herkend, laat staan erkend wordt. De samenwerking wordt verder gezet via getuigenissen van onze ouders.

e. KaHo, lerarenopleiding

Binnen het vaste pakket rond armoede en onderwijs konden we verschillende sessies meemaken met studenten die zich voorbereiden op onderwijs zowel in het basis- als in het secundair onderwijs. De ervaring leerde ons dat studenten méér boodschap hebben aan de levensechte verhalen van de mensen die tegenover hen zitten dan aan een film die in het buitenland was gesitueerd en die vlug als onrealistisch en ver van mijn bed werd bestempeld. Ook hier blijft de samenwerking bestendig.

f. De stedelijke overheid

We zijn blij te kunnen zeggen dat binnen de werking van de diensten welzijn en onderwijs samen, mensen worden ingezet die als **brugfiguren** tewerkgesteld zijn om mee te sleutelen aan een betere begeleiding van ouders met problemen met betrekking tot de school. De ondersteuning gebeurt vooral in het kleuteronderwijs en op de lagere school. Nochtans de zwaardere problemen doen zich voor in het secundair. Zowel op niveau van de studiekeuze en studiebegeleiding blijven kansarme ouders vaak op hun honger. De verhouding ouder-CLB is dikwijls verzuurd door details die vroeger al aan bod kwamen. Ook hier zouden **brugfiguren die géén rechtstreekse link hebben met die of die school zeer nuttig werk kunnen leveren**. Alleen, we weten dat dit een gevoelig punt is voor bestaande instanties en bovendien kost het ook nog geld. Maar veel ouders zien, ondanks de vele gespreide inspanningen, nog altijd niet het bos door de bomen. Welke school is meest geschikt voor mijn kind en zijn talenten, welke school is betaalbaar, geeft doorstroming, staat open voor onze gezinsproblemen enz.enz. Een brugfiguur kan dit uitzoeken, onafhankelijk en betrouwbaar in de ogen van ouders met armoede-ervaring.

6. Vooruitzichten.

'Er is een zekere weg afgelegd in het herkennen en erkennen van de armoedeproblematiek binnen het Vlaams onderwijs. Er zijn de extra schooltoelagen in september, de maximumfactuur, de keuze-modules in de lerarenopleiding, de samenwerking binnen de LOP's in verschillende steden, de aandacht van de stedelijke overheden, de tijdschriften (Klasse) , de media-aandacht , de aanpassing van geschreven communicatie e.a.

Toch dromen we , als werkgroep die zich drie jaar bezig hield met communicatie tussen ouders en schoolpartners van méér. Waarom dan?'

We voorzien een groeiende kloof tussen arm en rijk, een gapende wonde tussen diplomamensen en niet-gediplomeerden, een onoverkombare diepte tussen jong volwassenen die initiatief nemen met zelfvertrouwen en jonge mensen met gebrek aan eigenwaarde. Dit fenomeen is reeds aanwezig in kansengroepen van allochtonen. Nu hoe langer hoe méér ook binnen de autochtone jongerengroep. Er ontstaat wrijving tussen beide groepen, méér dan vroeger, en dit lijkt een zéér moeilijk oplosbaar probleem.

Wat we wel kunnen doen is de ouders helpen inzien dat het uiterst nuttig is dat hun kinderen de juiste studiekeuzes kunnen maken, aangepast aan ieders talent zonder de keuze te laten bepalen door financiële overwegingen. Elk talent moet kunnen renderen is onze maatschappij.

Dit is een proces van jaren dat alleen kan versneld worden als de verschillende groepen voldoende kennis en respect hebben voor elkaars leefwerelden, van beide kanten.

Vandaar het belang van tandemwerking en teamwork binnen alle geledingen van het werkveld. Dat is zeker nog niet gerealiseerd. We moeten samen voor elkaar zorgen, wij niet voor mensen met armoede-ervaring.

Iedereen die zich de situatie van mensen uit de themawerkgroep aantrekt weet dat het moeilijk werken is, in beide richtingen. Maar het kàn. Dat hebben we bewezen!

7. Dankwoord.

Het was een **heel verrijkende ervaring te werken met mensen met armoede-ervaring die willen getuigen en opkomen voor de groep die op dit ogenblik nog niet de kracht heeft het woord te nemen in ieders naam.**

Verschillende instanties hebben ons hierbij geholpen, zowel met ideeën als met financiële ondersteuning. **Ze hebben een gezicht en een stem die ons bij blijft.** Ze werden genoemd in dit verslag.

De allerbelangrijkste medewerkers zijn de groepsleden zelf . Zij waren , met wisselende aanwezigheid en inbreng, de ruggegraat van dit verslag.

We noemen ze graag:

Guido, Fabiola, Rita, Lutje, Peggy 1 en Peggy 2, Sandra, Huguette, Tia, Sofie, Carine, Dirk, Veronique, Marleen, Eddy, Sabien, Faygraes. En ook Jean-Paul, Marleen, Wendy, Betty, Bernadette, Berlinde en Els.

Het feit dat twee mensen uit deze groep nu de studie hebben aangevat van ervaringsdeskundige bewijst dat de vonk is overgeslagen. De anderen starten in september 2012 met een volgend thema:

ONS KIND...KIND VAN DE (SCHOOL) REKENING.

Sint-Niklaas 20 augustus 2012.